

**Tolna Megyei
Általános Művelődési Központ
7100 Szekszárd,
Szent István tér 11-13.**

Dr. Say István igazgató

fszt. 40. szoba
telefon: (74) 505-600/147 * fax: (74)
505-661 * mobil: (20) 549-2154
e-mail: sisti@tmamk.hu

Bajszné Kiss Magdolna

fszt. 40. szoba
telefon: (74) 505-600/146 * fax: (74)
505-661 * mobil: (30) 530-3657
e-mail: bajszkm@tmamk.hu

Komjáthiné Horváth Ágnes

fszt. 40. szoba
telefon: (74) 505-600/146 * fax: (74)
505-661 * mobil: (20) 946-5617
e-mail: komi@tmamk.hu

**Tamási Területi Iroda
7090 Tamási, Nyírfa sor 15.**

Czink Judit

mobil: (30) 983-2049
e-mail: czinkjudit@freemail.hu

**Dombóvári Területi Iroda
7200 Dombóvár, Bezerédj u. 14.**

Szentkirályi Krisztina

mobil: (20) 265-7144
e-mail: szentkiralyi@indamail.hu

**Tolna Megyei Diáksport Tanács
Szekszárd,
Szent István tér 11-13.**

Földesi Gyula

II. em. 210.
telefon/fax: (74) 505-661
mobil: (20) 463-1401
e-mail: gyuszi60@tmamk.hu

2009-ben ezeréves lesz a Pécsi Egyházmegye

A közművelődési évadok tervezésekor mindig külön figyelmet érdemelnek a sajátos és kiemelkedő kulturális évfordulók. Tolna megye kulturális életében mindig is jelentős szerepet játszott a Magyar Katolikus Egyház Pécsi Egyházmegyéje, amelynek megyénk teljes területével része. Az egyházmegye 2009-ben ezeréves lesz. Olyan alkalom ez, amely a megye hívóit és nem hívóit, katolikusait és nem katolikusait egyaránt közös ünneplésre szólítja.

Szent István király 1008-ban győzelmet aratott a fekete magyarok fölött, s a diadalt missziós kezdeményezései követték. Ezek sorában a Pécsi Egyházmegye alapító oklevelét Győrben állították ki 1009. augusztus 23-án. Az új püspökséget Szent Péter apostol, a legelső egyházfő tiszteletére szentelték föl. Azo pápai legátus jelenléte bizonyította a Vatikán és az első magyar király közötti kiváló kapcsolat tényét.

Az első püspök gall földről érkezett a lombard származású Bonipert személyében. Másodikként őt a szentek sorába emelt Mór követte, akinek az első magyarországi legenda szerzését köszönheti irodalmunk. Jó három évszázaddal később az akkori pécsi püspöknek, a német származású Koppenbachi Vilmosnak a közreműködésével történt meg a pécsi egyetem alapítása 1367-ben. Újabb alig egy évszázad elteltével az egész nemzeti kultúránk tekintetében kiemelkedő személyiség foglalja el a püspöki széket, Janus Pannonius, a nagy humanista költő. A mohácsi csatában hősi halál lett az osztályrésze az 1526-ban hivatalban lévő egyházmegyei főpapnak, Csulai Mór Fülöpnek. A török utáni időkben a tudomány és a kultúra nagy mecénásaként tűnt ki Klimó György. Ő alapította a Püspöki Könyvtárat is. A Magyar Tudományos Akadémiának lett tagja Szepesy Ignác püspök, aki a reformkorban először szólalt fel magyarul a felsőházban, elrendelte a magyar nyelvű anyakönyvezést, és megszervezte az anyanyelvi népoktatást. Dulánszky Nándornak a Millenium előtti évtizedre eső tevékenysége ugyancsak kultúrtörténeti jelentőségű. A dóm ma ismert arculatát, az egyházi zenei élet megújítását, nevelőintézetek, egyesületek és társulatok létesítését is köszönhetjük neki.

Akár kuriózumnak is tekinthetjük, hogy a 20. század negatív és pozitív rendszerváltozásai idején is Tolna megye székhelyének korábbi plébánosa töltötte be a püspöki tisztséget: Virág Ferenc (1926 és 1958 között), illetve Mayer Mihály (1989 óta). Virág Ferencre a művészetek nagy támogatójaként is emlékezhet a régió kulturális élete, Mayer Mihály osztályrésze pedig épp az ezeréves évforduló méltó megünneplése.

A Pécsi Egyházmegye már harmadik éve készül sokféleképpen nagy ünnepére, 2009-ben pedig a rákövetkező év nagy európai kulturális feladatához is méltó események következnek. Az ünnep centruma értelemszerűen Pécs, de valamennyi Tolna megyei település is rangossá tudja tenni ezt az esztendejét, ha jól előkészített saját rendezvényt, emlékezéssel csatlakozik.

nka

Nemzeti Kulturális Alap

TMÁMK HÍRLEVÉL – A Tolna Megyei Általános Művelődési Központ információs kiadványa megyei hálózaton belüli ingyenes szétterítésre. Megjelenik: a Nemzeti Kulturális Alap és a Tolna Megyei Önkormányzat támogatásával júniust-júliust kivéve minden hó 20-áig, 500 példányban. Szerkesztik: a TMÁMK munkatársai. Felelős kiadó: Dr. Say István igazgató

Az Illyés Gyula Megyei Könyvtár beszámolt közművelődési tevékenységéről is

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése, azt megelőzően a testület Művelődési és Kisebbségi Bizottsága évről évre beszámoltatja egy-egy közgyűjteményi-közművelődési intézményét. 2008-ban az Illyés Gyula Megyei Könyvtár került fenntartói górcső alá. A megyei intézmény, amely az országos könyvtári-informatikai rendszer alközpontja, az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer szolgáltató könyvtára, Tolna megye önkormányzati könyvtárainak hálózati központja, a Szekszárd és Vidéke, illetve a Paksi Többcélú Kistérségi Társulások szolgáltató könyvtára e kistérségek mozgókönyvtárai számára, valamint egyben városi könyvtár Szekszárdon, illetve nem utolsósorban a fenntartói feladat-meghatározás alapján az Illyés Gyula Főiskolai Karon működtetett pedagógiai könyvtári állomány felett is rendelkezik, beszámolója keretében számot adott közművelődési tevékenységéről is. A testület és a bizottság november végi üléseire készített anyag szép példáit sorolja annak, hogy a megyei és városi közgyűjtemény jelentős szerepet vállal a megyei

és városi közművelődési élet élénkítésében is. Az immár hagyományos rendezvények a könyvtár több évtizedes szervezői tapasztalatán alapulnak. Csokorban jó módszertani példatárként szolgálnak a kisebb települések szakemberei számára is. Az intézmény munkatársai pedig készséges segítők a jó példákat követőknek. Ezirányú tevékenységüknek két fontos ága van: az egyik az irodalmi ismeretterjesztés és az irodalmi közélet szervezése, a másik pedig a székhelyépületben folyamatosan megvalósuló kiállítások bonyolításával a művészetpártolás. De részesei a felnőttoktatási tevékenységnek is, erre elsősorban jól felszerelt informatikai oktatótermük kínálja a feltételeket.

Az irodalmi ismeretterjesztés és az irodalmi közélet szervezése terén kiemelkedő példák az évente ismétlődő költészet napi és könyvheti rendezvénysorozatok, amelyek keretében a könyv és az irodalom mellett szerepet kapnak színművészek, zenészek, sőt Szekszárd jellegzetességéhez méltó módon borászok is. Így például miközben a Költészet Napja Nagy

Gáspár vagy a Könyvhét Kornis Mihály jegyében zajlik, versmondás és felolvasás, népzenei vagy klasszikus hangszeres közreműködés színesíti a programokat.

Ebben a műfajban külön kuriózumnak tekinthető a nyári élő folyóirat bemutatója. Sohasem maradhatnak ki a sorból a legnagyobb szekszárdiak, így Mészöly Miklós (a feleség Polcz Alaine-nel egyetemben), Lázár Ervin, Baka István és persze 2008-ban évfordulója okán is a legeslegnagyobb: Babits Mihály sem. És a mai helyi irodalmi élet alakjaival sem bánunk mostohán, rendre szerephez jut Gacsályi József, Töttös Gábor, Kis Pál István vagy éppen a PAD Egyesület írói, költői. A könyvtárnak is jelentős szerepe van abban, hogy elmaradhatatlanok az ilyen összejövetelekről a portréfilmvetítések is. A kamarakiállítások sem egysíkúak. A helyi művészeti élet reprezentánsai (például a szoborrajzaival bemutatkozó Szatmári Juhos László) mellett archív fotóanyagok (Mészöly Miklósról, Csányi Lászlóról) vagy éppen séggel német képregények is a falakra, táblókra kerülhetnek.

NÉVJEGY

**TOLNA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
ILLYÉS GYULA
MEGYEI KÖNYVTÁRA**

7100 Szekszárd, Széchenyi utca 51.
Telefon: 74/528-100 – Fax: 74/311-834
E-mail: tolnalib@igyuk.hu
Web: www.igyuk.hu

Igazgató: LIEBHAUSER JÁNOS

**Az Illyés Gyula Megyei Könyvtár
informatikai helyzete**

Az országos könyvtári stratégiához kötődő, és immár egy évtizede elindult folyamat részeként megvalósuló megyei Informatikai fejlesztési stratégiát igyekszik a könyvtár következetesen megvalósítani. Eszerint az Illyés Gyula Megyei Könyvtárnak alkalmassá kell válnia arra, hogy vezetésével kialakulhasson az egész megyét átfogó könyvtári hálózat, amely rendszer elsődleges célja, hogy a települési és iskolai könyvtárak is bekapcsolódhassanak az országos közös katalógizálási rendszerbe. A folyamatos technikai fejlődés kihívására adott válaszként zajlott a könyvtárban az informatikai technológiaváltás. Kiemelésre érdemes a Hermann Niermann Alapítványtól elnyert és a megyei hálózat korszerűsítését célzó pályázat, valamint az NKA jelentős – 4 milliós – támogatása. A jövő reménye a „Tudásdepó-Expressz” pályázata.

Fennállásának 25. évfordulóját ünnepli Szekszárdon a Deutsche Bühne Ungarn

A Magyarországi Német Színház olyan pályaműveket vár, amelyek felmutatják a magyarországi németek történetének legfontosabb eseményeit, és egy zenés történelmi revüműsor alapját képezhetik. A megvalósíthatóság szempontjából fontos, hogy a szöveg maximum 8-10 színésszel színpadra állítható legyen.

Cél: a hagyományait még őrző (vagy arra még emlékező) idősebb generációk, valamint a hagyományokat már alig-alig ismerő magyarországi német fiatalok megszólítása, a magyarországi németiség történelmének összefoglalása a zenés műfaj keretei között.

JUBILEUMI PÁLYÁZAT

Pályázati feltételek:

A színpadi mű benyújtható német vagy magyar nyelven is.

A pályázat jelígis, pályázatot bárki benyújthat.

A pályázatot zárt borítékban, 3 nyomtatott példányban kell benyújtani (Magyarországi Német Színház, 7100 Szekszárd, Garay tér 4. vagy 7100 Szekszárd, Pf. 304.), ugyanebbe a borítékba lezárt kisborítékban mellékelve a pályázó nevét, címét, telefonszámát és e-mail címét. A kisborítékra, valamint a színdarab minden példányára fel kell írni a választott jelígit.

A nem titkosított pályázatokat az elbírálásból kizárják.

A pályázatokat vissza nem küldik. Pályázati határidő:

2009. január 31.

A pályázatot a Magyarországi Német Színház művészeti tanácsa bírálja el, fellebbezés kizárva. A nyertes pályázat jutalmazása: 250 000 Ft pénzjutalom, valamint a mű színrevitele 2009 tavaszán a Magyarországi Német Színház jubileumi repertoárja keretében.

Az intézményt 1983-ban alapította Tolna Megye Önkormányzata, annak idején még Szekszárdi Német Színház néven. A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata 2004. január 1-jétől kapcsolódott be a színház fenntartásába egy Tolna Megye Önkormányzatával kötött társulási szerződés formájában. Azóta a színház kettős fenntartású: a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata egyetértési joggal rendelkezik a színház költségvetésének, műsropolitikájának és az intézményvezető személyének tekintetében. A társulási megállapodás az intézmény nevét Magyarországi Német Színházzá változtatta, joggal, hiszen Magyarország egyetlen német nyelven játszó profi színházáról beszélhetünk.

A színház feladata a német anyanyelv ápolása, a német kulturális értékek megőrzése és továbbfejlesztése, valamint az egyetemes kultúra felmutatása és közvetítése a magyarországi németiség felé. Az, hogy az intézmény egyúttal Tolna megye egyetlen hivatásos színháza, plusz feladatokat ró rá.

A magyarországi németiség szórványos elhelyezkedése miatt a színház székhelyén tartott előadások mellett (Szekszárd városában 1994 óta önálló színházépülettel rendelkeznek) igen nagy a tájelőadások jelentősége. Előadásaik többségét igyekeznek eljuttatni a magyarországi németiség legfontosabb központjaiba (Pécs, Veszprém, Mór, Sopron, Budapest), ugyanakkor folyamatosan új formákat keresnek arra, hogy minél több helyre, minél könnyebben juttathassanak el profi, német nyelvű előadásokat. Jó példa erre a Schiller Év tiszteletére 2005 őszén megvalósított összeállítás, melyet a Dunai Svábok Kulturális Alapítványának támogatásával az ország 18 településére juttattak el.

Tolna Megye németül kevésbé tudó, ám színházszerető közönségének kiszolgálása szempontjából kulcsfontosságúak a zenés előadások, melyekben a szöveg helyett a zene, a tánc lép előtérbe. Ez a műfaj ugyanúgy kedvelt a németül jól tudók körében is. Hangsúlyos feladatuk továbbá a németül tudó/tanuló gyermekek, fiatalok igényes színházra való nevelése is.

NÉVJEGY

**MAGYARORSZÁGI NÉMET SZÍNHÁZ –
DEUTSCHE BÜHNE UNGARN**

H-7100 Szekszárd, Garay tér 4.

Telefon: 36/74/316-533 – Fax: 36/74/316-725

E-mail: dbu@vnet.hu – Web: www.dbu.hu

Igazgató színész: FRANK ILDIKÓ

Műsoron:

Don Quijote – Shakespeare: Lear király –

Goldoni: Két úr szolgája – Mesék a bőröndből

★ TOLNA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT LEVÉLTÁRA ★

A Megyei Levéltár a helytörténeti és honismereti kutatás szolgálatában

A Tolna Megyei Levéltár irodái és raktárai – kisebb megszakításoktól eltekintve – Szekszárd megyeszékhelyé válásától, 1780-tól a vármegyeháza épületében nyertek elhelyezést. 1993-tól a legújabbkori iratok átvétele egy új raktárpületben történik.

A levéltárban őrzött 193 Mohács előtti oklevélből a legrégebbi irat 1238-as keltezésű. Tömegesen iratok csak a török kiűzésétől kerültek levéltári őrizetbe. A vármegyei közgyűlési jegyzőkönyvek és iratok 1696-1849, valamint 1867-1945 között kevés hiánnyal, a megyefőnöki iratok hiánytalanul megtalálhatók.

Jelentős törvényszéki, polgári peres, büntető és úrbéri peres iratanyaggal rendelkezik a levéltár. A

kiegyezés utáni főispáni anyag hiányos, az alispáni viszont teljesen hiánytalan. A szekszárdi, tamási és völgyesi (bonyhádi) főbírói iratok teljességükben, a többi járás hasonló irategyüttese töredékesen áll a kutatók rendelkezésére. Gazdag a községi, adóhivatali, államépítészeti, tanfelügyelői, erdő-felügyelői, egyleti-egyesületi, iskolai iratanyag, napjainkból pedig a gazdasági szervek irategyüttesei számottevők.

Kiemelkedő értéket képeznek a Tolna megyei nemesi családok 80 iratfolyóméret meghaladó irategyüttesei (Apponyi, Benyovszky, Perczel, Csapó, Bezerédj stb.).

Személyek közül Liszt Ferenc és Garay János levelei képviselik a legnagyobb értéket.

A levéltár kutatóterme a főépületben működik.

Az összeírásokról, közgyűlési jegyzőkönyvekről, megyei, járási és községi tanácsok jegyzőkönyveiről mikrofilmek készültek. Felhasználásuk mikrofilm-leolvasóval történik. A kutatók által kért iratokról xerox- és filmmásolatot tud készíteni a levéltár. A levéltár szakkönyvtára 23 000 kötetes.

Az intézményben a Perczel család története címmel nagytermi kiállítás tekinthető meg. A keleti folyosón aprónyomtatványokból, a nyugatin nevezetes épületekről látható kiállítás.

Előzetes bejelentés alapján a levéltár bemutatására, rendhagyó történelem órákra csoportokat és iskolai osztályokat fogad.

Új Tolna megyei helytörténeti pályázat

Beküldhető a megye története bármely korszakának politikai, gazdasági, oktatási, kulturális, közművelődési, egészségügyi, igazságszolgáltatási területéről, hivataláról, intézményéről, vállalatáról, üzemeről, fontosabb vállalkozásáról, jelesebb személyiségéről írt tanulmány, amelyet sem egészében, sem fejezeteiben még nem publikáltak.

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK:

1. A pályázat nyilvános, azon kortól, végzettségtől függetlenül bárki részt vehet.
2. Egykori levelezések, iratok, cikkek, falukrónikák, hitelt érdemlő adatokra épülő visszaemlékezések, levéltári, irattári vagy személyi tulajdonban lévő dokumentumok felhasználásával a pályamű hiteles forrásokra épüljön. Az adatokra a pályázat jegyzetében a szokásos módon hivatkozni kell.

3. A pályázat terjedelme minimum egy ív (40 000 n, 22-23 oldal – oldalanként 30 sor, soronként 60 leütés). Falutörténet esetén a minimális terjedelem 3 ív.

4. A pályázatokat jelisével, egy példányban a Tolna Megyei Önkormányzat Levéltárába (7100 Szekszárd, Béla tér 1. Pf. 33.) várjuk. A pályamű mellé zárt borítékban kell elhelyezni a szerző nevét és levelezési címét.

A PÁLYAMŰVEK BEÉRKEZÉSÉNEK HATÁRIDEJE: 2009. szeptember 11. (péntek)

AZ EREDMÉNYHIRDETÉS IDŐPONTJA:

2009. október 30. (péntek)

A Tolna Megyei Általános Művelődési Központ értékes különdíjat ajánl fel azoknak a kulturális, közművelődési, civil közösségi témában pályaművet készítő pályázóknak, akiknek a munkáját a zsűri díjra érdemesíti.

NÉVJEGY

TOLNA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT LEVÉLTÁRA

7100 Szekszárd, Béla tér 1. – Telefon: 74/311-718 – Fax: 74/319-473 – E-mail: tolnalev@c3.hu
Web: www.igyuk.hu

Igazgató: DR. DOBOS GYULA

★ WOSINSKY MÓR MEGYEI MÚZEUM ★

A Megyei Múzeum főépülete alapkőletételétől a múzeumügyet szolgálja

A múzeumot a névadó Wosinsky Mór alapította. Wosinsky tanulmányainak befejezése után katolikus papként több Tolna megyei településen működött. Lengyel község jelentős fordulópontra volt életében, mert itt bukkant az ún. „török sánc”-on egy olyan hétezer éves neolitikus kultúra nyomaira, melyet azóta a régészeti szakirodalom "lengyeli kultúra" elnevezéssel tart számon. Kutatásainak fő támogatója a helyi földbirtokos, gróf Apponyi Sándor volt.

Wosinsky Mór számos hazai és külföldi expedíciója során olyan nagy értékű, elsősorban régészeti anyagot gyűjtött össze, melynek elhelyezését már nem tudta megoldani. Ekkor határozta el Apponyival együtt, hogy megalapítja Tolna vármegye múzeumát. Az első kiállítás a Millennium évében, 1896-ban nyílt meg az akkor megépült szekszárdi főgimnázium néhány termében. Ahogy azonban a

termek folyamatosan átvették rendeltetésüknek megfelelő funkciójukat, egyre sürgetőbbé vált egy önálló múzeum létrehozása.

Wosinsky a kor már ismert, neves építészeit, Herzog Fülöpöt és Schickedanz Albertet kérte fel a múzeum épületének megtervezésére, akik nevéhez már olyan épületek tervezése fűződött, mint a budapesti Szépművészeti Múzeum vagy a Múcsarnok. Wosinsky áldozatos munkájának köszönhetően 1902-ben végre megnyithatta kapuit az impozáns neoreneszánsz stílusú múzeumpalota, melynek érdekessége, hogy a megyei múzeumok közül az egyetlen olyan épület, amely eredetileg is múzeumi célokra épült.

Az intézményben jelenleg négy állandó kiállítás várja a látogatókat. A földszinti régészeti kiállítás az őskortól a kora Árpád-korig mutatja be Tolna megye történetét. Az emeleten a „Megelevenedett

képek – egy kisváros a századfordulón” címet viselő helytörténeti kiállítás kapott helyet. A tárlaton egy jelképes sétával Szekszárd kelet-nyugati irányú tengelyén haladhatunk végig, olyan nevezetességek, épületek, műemlékek között, amelyeket annak idején a városunkba látogatók is megcsodálhattak. Szintén itt, az emeleten tekinthető meg az új állandó kiállítás is. A pince-múzeumban a régészeti és fegyvergyűjtemény páratlan ritka darabjait veheti szemügyre az érdeklődő. Ez utóbbit csak előre bejelentett csoportok látogathatják. A Megyei Múzeumhoz tartozik a Simontornyai Vármúzeum, valamint a megyeszékhelyen a Megyeházi Kiállítóhely, a Babits Mihály Emlékház (amely november végétől újra látogatható), illetve az Irodalom Háza – Mészöly Miklós Múzeum is. A megye sok településén segítik továbbá a tájházakat.

Honismereti szakkör középiskolásoknak

A Wosinsky Mór Megyei Múzeum a 2008/2009-es tanévben ismét meghirdette a Honismereti szakkört Tolna megye középiskolás, a történelem, a helytörténet és az építészet iránt érdeklődő tanulók számára (14-18 éveseknek), melyet havonta egy alkalommal, pénteken 8-12 óráig tartanak.

A szakköri foglalkozás tematikája idei tanévben az építészeti stílusokra, különös tekintettel Tolna megye építészeti emlékeire épül, és a művészettörténet megismertetését szolgálja, ugyanakkor egyféle egyetemi előkészítő funkciót is betölt.

Január 16.: 8 óra: Elblinger Ferenc: Az uradalmak építészete. Barokk és klasszicizmus. 10 óra: Belvárosi séta. Szekszárd barokk és klasszicista emlékei

Február 20.: 8 óra: Lovas Csilla: Pollack Mihály és a Megyeháza. 10 óra: Belvárosi séta. Látogatás a régi Vármegyeházán

Március 20.: 8 óra: Viliminé Dr. Kápolnás Mária: Szecesszió és eklektika. 10 óra: Belvárosi séta. A századforduló építészeti emlékei Szekszárdon

Április 17.: 8 óra: Dr. Kovács Sándor: A népi építészet. 10 óra: Belvárosi séta. Szekszárdi tanyák, a felsőváros parasztházai

NÉVJEGY

TOLNA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT WOSINSKY MÓR MEGYEI MÚZEUMA

7100 Szekszárd, Szent István tér 26. – Telefon/fax: 74/316-222 – E-mail: wmmm@terrasoft.hu
Web: www.wmmm.hu

Igazgató: DR. GAÁL ATTILA

Tájékoztató a Tolna Megyei Önkormányzat közművelődési feladatellátásának célvizsgálatáról

(A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése 2008. novemberi ülésének előterjesztéséből)

A kulturális intézményrendszer egészét érintő szervezeti átalakulások az elmúlt években nem kerültek el a közművelődés területét sem. Ezért az Oktatási és Kulturális Minisztérium Közművelődési Főosztálya célvizsgálatot rendelt el a megyei közművelődési szakmai tanácsadással és szolgáltatással kapcsolatos feladatellátást érintő változások országos helyzetképének feltárásához.

A vizsgálatot Tolna megyében – a közművelődési feladatellátás országos szakfelügyeletéről szóló 23/2005. (VIII. 9.) NKÖM rendelet alapján Dombi Ildikó szakértő végezte.

Az összegző jelentést augusztus végén kaptuk meg, ezzel egyidejűleg a Közművelődési Főosztály vezetője a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 97. §-a alapján kezdeményezte, hogy a képviselőtestület az ellenőrzés tapasztalatait tárgyalja meg.

A szakfelügyelő a megyei feladatellátással kapcsolatban az alábbiak szerinti összefoglaló megállapításokat tette:

A Tolna Megyei Önkormányzat az 1997. évi CXL. törvény 84. §-ában előírtaknak megfelelően gondoskodik a közművelődési szakmai tanácsadás és szolgáltatás biztosításáról, a feladat ellátására a Tolna Megyei Önkormányzat Általános Művelődési Központját működteti.

A fenntartó a szakterületre vonatkozó, törvényben meghatározott dokumentumokkal rendelkezik.

A Tolna Megyei Önkormányzat közművelődés, kultúrabarát szemléletét mutatja, hogy a 91/2003. (X. 28.) határozatával Közművelődési Konceptiót fogadott el, amely stratégiai iránymutatást ad a feladatot ellátó intézmény számára. A koncepció a helyzetelemzésre építve, a helyi sajátosságok figyelembe vételével készült, így jól használható háttéranyagot biztosít az ÁMK számára tartalmi tevékenységének kidolgozásához.

A Tolna Megyei Önkormányzat az 1997. évi CXL. törvény 86. §-ának megfelelően, a 12/1998. (VI. 24.) határozatával önkormányzati rendeletet alkotott a megyei közművelődési szakmai tanácsadási és szolgáltatási feladatok ellátásáról.

Az Általános Művelődési Központ tevékenységét a fenntartó önkormányzat az objektív feltételekhez és az irányítási gyakorlathoz igazodó koncepción, rendeleten kívül direkt módon nem befolyásolja, biztosítja a szakmai önállóságot, elősegítve ezzel is a hatékony, rugalmas feladatellátást.

Az ÁMK munkatársai kvalifikált, gyakorlattal rendelkező szakemberek, akik megfelelő szakmai tapasztalattal, hozzáértéssel végzik munkájukat.

A fenntartó a megyei közművelődési és közgyűteményi feladatok ellátásához kapott normatív hozzájárulásból a vizsgált időszakban 12-18%-ot biztosított a feladatellátásra. (A normatíva fennmaradó hányadát a könyvtári, a levéltári és a múzeumi feladatellátásra fordítja.)

A Tolna Megyei Általános Művelődési Központ a működéséhez szükséges dokumentumokkal rendelkezik, szakmailag helytálló éves beszámolóit és a munkaterveket a Művelődési és Kisebbségi Bizottság hagyja jóvá. A Szervezeti és Működési Szabályzata 2007. szeptember 1-jén lépett hatályba, s a Közgyűlés elnöke hagyta jóvá, az önkormányzati SZMSZ szerinti átruházott hatáskörének megfelelően. A vizsgált szabályzat a törvényi előírásoknak megfelel, a vizsgálat során a leírtak és a mindennapi gyakorlat között ellentmondás nem volt tapasztalható.

Az intézmény tevékenysége az 1997. évi CXL. törvény 85. §-ában, a Közművelődési Konceptióban, a megyei közművelődési rendeletben előírtakhoz igazodik és jó színvonalú.

A térségi gondolkodásban és a hozzá igazodóan kialakított szakmai munkában kuriózumokat is tartalmaz, ezek esetleg más megyék számára is mintaként szolgálhatnak (térségi iroda, közművelődési kapcsolattartó hálózat működtetése, adatbázisok kialakításához létrehozott kérdőívek stb.).

Összegezve megállapítható, hogy a Tolna Megyei Önkormányzat a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvényben és az 1997. évi CXL. törvényben előírt kötelezettségeinek megfelelően gondoskodik a közművelődési szakmai tanácsadás és szolgáltatás biztosításáról. A feladat ellátására létrehozott Tolna Megyei Önkormányzat Általános Művelődési Központja a napjaink elvárásához igazodó jó színvonalú munkát végez, amely a megyében folyó közművelődési tevékenység szakmaiságának megerősítését, fejlesztését szolgálja.

Az előterjesztést ülésén megtárgyalta a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Művelődési és Kisebbségi Bizottsága, amely a tájékoztatót egyhangúlag elfogadta. November 28-ai ülésén a Közgyűlés is ezzel egybehangzó döntést hozott. (A két testületnek e napirendje vitájában és szavazásában dr. Say István képviselő, bizottsági elnök az ÁMK igazgatójaként érintettsége okán nem vett részt.)

Tolna megye közművelődési szakmai feladatellátási mintája az ország előtt

November 13-ára a megyei közgyűlések illetékes alelnökeit, szakmai bizottsági elnökeit, hivatali közművelődési referenseit, valamint a megyei közművelődési szakmai és módszertani szolgáltatását végző intézmények, intézményegységek igazgatóit, vezetőit Debrecenbe szólította szakmai tanácskozásra a Hajdú-Bihar megyeiek meghívása. A konferencia a szervezők szándéka szerint arra volt hivatott, hogy a megyei önkormányzati jövő számára megfogalmazza ennek a kötelező feladatnak a tartalmát, illetve felvázolja a feladatellátás intézményi kereteinek kívánatos formáját. A tanácskozás első részében először a házigazdák mutatták be e téren jellemző tevékenységüket. Hajdú-Bihar nevében *Szölláth Tibor*, a Közgyűlés alelnöke, Debrecen megyei jogú város nevében, illetve

egyszersmind az Országgyűlés Kulturális Bizottságának tagjaként is *Halász János* alpolgármester (a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának volt politikai államtitkára) vázolták fel önkormányzatuk szakmai helyzetét, illetve a témát meghatározó véleményüket. Ezt követően a szakmai közvélemény által az ország valamennyi megyéje számára követendőként is kínálható példák következtek. Elsőként értelemszerűen a házigazda *Jantyk Zsolt* az egészen újkeletű hajdú-bihari feladatellátási elvekről adott tájékoztatást. Bács-Kiskun példáját *Imre Károly*, az ottani szakmai intézmény igazgatója, Békését *Závogyán Magdolna*, a Megyei Hivatal illetékese mutatta be. A sorban a TMÁMK modellértékű területi tevékenységének ismertetése következett *dr. Say István* igazgató tolmácsolásában, és szót

kapott még *Kolostori Gábor* Borsod-Abaúj-Zemplén megyei közművelődési intézményegység-vezető is. A szünetet követően az érintett intézménytípus történeti múltjáról, feladata és szervezete típusváltozásairól (az e napon épp születésnapos) *Beke Pál* tartott áttekintő előadást. A kötelező feladat tartalmának és a feladatellátás intézményi formáinak lehetséges és kívánatos jövőjéről szóló szakmai összefoglaló feladatát a szervezőktől *dr. Say István* kapta, és legvégül *Halász János* vetítette előre a kormányzati szakpolitika lehetséges jellemzőit és feladatait, nem titkolva, hogy ennek megvalósíthatósága nagyban függ majd az érintett önkormányzatok és intézmények szakmaiságától, illetve a felkészítésben vállalt folyamatos és következetes részvételétől, s erre a jelenlévőket rögtön kérte is.

Adalékok a megyei közművelődési feladatellátás koncepciójához

1. Van-e jelentősége a közművelődési módszertani és információs szolgáltatás térségi szintű működésének?

➤ A területszervezés leghatékonyabb kerete bizonyítottan a hálózatosság. Eltérő nagyságú és funkciójú települések azonos típusú feladatellátásának a személyi, tárgyi és anyagi, nem ritkán az infrastrukturális feltételei is **magasabb színvonalon** állnak rendelkezésre, ha az ellátó intézményrendszer **hálózatos együttműködés keretében** összefog. A hálózatszerű együttműködés azonban kivitelezhetetlen az azt megalapozó információk, lehetőségek feltárása, válogatása és elemzése nélkül, koncepciók és stratégiák készítése nélkül. A kultúra tekintetében is kívánatos, hogy ez a tevékenység ne piaci alapú legyen, és ezáltal főleg az apró települések egyenlő eséllyel juthassanak hozzá az ezzel kapcsolatos szolgáltatáshoz. Ez csak úgy kivitelezhető, ha van olyan területi önkormányzati szint, amely erre a célra – központi költségvetési támogatást élvező – szolgáltató intézményt alapít és működtet.

➤ A **szakmapolitika** képtelen szubszidiáris elvű támogatási rendszerek, szakmai igazgatási döntések és aktuális preferenciák kialakítására, ha nem rendelkezik megfelelő szintű és mélységű szakmai információkkal. Ezek begyűjtése, összegzése és értékelése megfelelő

területi felosztásban végezhető csak el mindaddig, amíg a helyi önkormányzatok száma ezres nagyságrendű. Kialakult rendszerben ezt a feladatot a területi önkormányzatok intézményei végezték el eddig. Ezt indokolja, hogy a közművelődési ellátás fokozottan heterogén, kereteiben és formáiban is szerteágazó jellege nem teszi lehetővé a szakmai hozzáértés nélküli statisztikai tevékenységet.

➤ A szakmai tevékenység színvonala magasabb, ha a **szakmai innováció** koordinált, és a **módszerek és szolgáltatások minősítése** kiterjedt tapasztalatokra épül. Ennek hátterében a folyamatos szakmai továbbképzés és annak gyakorlatba ültetése áll. Ennek kivitelezésére a legalkalmasabb egy olyan területi szemléletű szervezet, amely egyfelől részben saját keretében ehhez szükséges szellemi és szervező kapacitást tud biztosítani, részben pedig a térségi személyi feltételek ismeretében megfelelő szakembereket tud megfelelő feladatokra csoportosítani és összefogni, másfelől pedig megfelelő mélységű helyismeret birtokában van.

➤ Célszerű, hogy a kultúra és a közművelődés hagyományai és újításai, eredményei és törekvései területileg is összegzett információs háttérre épüljenek, a programok és szolgáltatások térben és időben hatéko-

nyan koordináltak legyenek. Az ehhez szükséges **információk gyűjtése, tárolása, szerkesztése és nyilvánosságra hozatala** hagyományos papír alapú és korszerű elektronikus formában is erre szakosodott szakember(ek)e)t kíván. A feladatkör intenzív ellátásához, illetve a fenntarthatóságot biztosító megfelelő mennyiségű igényhez azonban a hatókört illetően megfelelő földrajzi kiterjedésre van szükség.

2. Van-e jövője területi-térégi igazgatási és önkormányzati egységként a mai magyar megyének?

➤ A magyar társadalmi köztudatban a legerősebb térszervező szerepe továbbra is a megyének van. Kizárólag a megyeszékhelyek (illetve a megyei jogú városok, valamint egyes kiemelkedő vidéki közép- városok) nyújtják csak továbbra is a komplexen teljes (akár felsőfokú vagy részben felsőfokú) közellátás elérhetőségét a hétköznapi állampolgár számára. Az íróasztalon megtervezett régiók ebbe a szerepbe kormányzati erőszakkal sosem lesznek beleerőltethetőek.

➤ A kijelölt magyar régiók többsége jelenleg akár 5-600 település számára szervezné a térséget. Ez a magyar közlekedési viszonyok, a kistelepek zömének súlyos elmaradottsága mellett csak az aprótelepülések tudatos kihalásával valósítható meg, ami viszont az érintett mikrotérégi vagy kistérségi kisvároscentrumok azonnali pusztulását is magával vonná, hiszen vonzáskörzet nélkül a kisváros bennült település. A régió tehát nem működtethető kihelyezett ellátó és igazgatási decentrumok nélkül, amikor is viszont megérkeztünk a megye szintjére. Ennek alapján a régiót fenntartani csakis társulásos fejlesztési egységként célszerű (vagy önkormányzatiaként sokkal inkább megfontolandó egy tartományi szemlélet pl. saját parlamentekkel – Dunántúl, Alföld, Országcentrum méretben).

➤ A kistérség már jóval hétköznapiabb és természetesebb formáció (bár elhatárolása vitathatóan eklektikus országszerte), ugyanakkor sokszor még a középfokú ellátást is csak részlegesen képes egyelőre biztosítani. Azaz olyan összetett és komplex szakágazati térségi koordináció megvalósítására, amely már valóságos területi önkormányzást tenne szükségessé, a szélsőségesen eltérő méretű magyar kistérségek mintegy ¾ része egyelőre alkalmatlan. Ezért a kistérség fenntartása ugyancsak inkább a jelenlegi társulásos fejlesztési funkcióval érdemes.

➤ Vagyis a magyar megye még hosszú távon megkerülhetetlen önkormányzati egység, amelynek feladatait és hatásköreit ésszerűen stabilizálni kellene például a német Kreis-ek mintájára. Egy ilyen stabilizálás a kulturális-közművelődési-felnőttképzési területi ellátás, információs és módszertani szolgáltatás és koordináció feladatkörét elsők között találná meg mint ésszerűen megyei funkciót.

➤ Elképzelhető, hogy a nagyobb megyéket darabolva a jelenlegi megyerendszer még erősebbé tehető. Ennek során a megyei jogú városok és kiemelkedő

szerepű további vidéki közép- városok köré racionális méretű (a székhelyek lélekszámát nem számolva mintegy 200-250 ezres) megyék szerveződnének. Egy ilyen átrendezés szervezesebben követné a hétköznapi társadalmi-gazdasági-kulturális fejlődés és koordináció valós irányait, mint a politikai nézőpontú régió- és kistérségszervezés.

3. Tételezen mi lehetne egy megyei köz- művelődési feladatellátó intézmény szerepe?

➤ a közművelődési intézmények és szervezete- tek hálózatának, valamint az érintett partner intéz- ményeknek és szervezeteknek az informatikai ki- szolgálása (központi statisztikai szolgáltatások, szakmai információbázis működtetése, szakmai in- formációcsere, a pályázati lehetőségek nyilvántar- tása, kiajánlása, pályázatok előkészítésében való közreműködés, módszertani kiadványok készítése, terjesztése, szakmai honlap, kiadványok és figyelő közzététele),

➤ iskolán kívüli szakmai és nem szakmai kép- zés és továbbképzés koordinálása és bonyolítása; az élethosszig tartó tanulás (LLL) lehetőségeinek terjesztése és koordinálása; az európai kulcskompe- tenciák, az állampolgári lét és társadalmi beillesz- kedés alapvető kompetenciáinak megalapozásához és fejlesztéséhez módszertani segítség nyújtása (különös tekintettel az életviteli és szociális kompetenciák fejlesztésére),

➤ a megyei és azon belül az egyes kistáji kulturális identitás megalapozásának és fejlesztésének segítése,

➤ területi amatőr művészeti, kulturális, ismer- retterjesztő és egyéb közművelődési szakmai talál- kozók, minősítések, felmenő rendszerű bemutatók, módszertani bemutatók, művelődési mozgalmak, koordinálása, szervezése és bonyolítása,

➤ az egyházi és a nemzeti kisebbségi műve- lődési keretek és formák erősödésének segítése,

➤ a gyermek, ifjúsági és felnőtt közösségek működésének és fejlesztésének segítése,

➤ a civil szféra és szerveződési tevékeny- ségének és megerősödésének segítése,

➤ teleházi szakmai koordinációs szolgáltatás,

➤ népfőiskolai információs szolgáltatás,

➤ a közművelődési intézmények és szerveze- tek részére jogi, munkaügyi, pénzügyi, üzemeltetési stb. tanácsadás,

➤ rendezvénytervek, programtervek koordiná- lása, a reklám- és propagandatevékenység össze- hangolása,

➤ helyi szakmai kísérletek, újítások, fejlesztési tervek minősítése és segítése, szaktanácsadással való ellátása; a térségi közművelődési és kulturális együttműködés segítése, a térségi-területi kulturális és közművelődési források felhasználásának koor- dinálása,

★ MEGYEI KÖZMŰVELŐDÉSI SZAKMAI SZOLGÁLTATÁS ★

- a megye ünnepi és alkalmi kulturális és művelődési rendezvényeinek szervezése és bonyolítása, részvétel a térség nemzetközi, országos, regionális, megyei és kistérségi közművelődési rendezvényeinek szervezésében,
- a megye nemzetközi kulturális kapcsolatainak segítése,
- kulturális és közösségi fejlesztő szándékú szakmai együttműködés a megyei önkormányzat közgyűjteményi, művészeti és tudományos ellátó intézményeivel és szervezeteivel,
- kistájak és településcsoportok szerinti személyes gondozói rendszer működtetése (a távolabbi területeken akár kihelyezett irodaegységek fenntartásával),
- döntés-előkészítő munka, felkérés alapján, térítés ellenében önkormányzatok részére közművelődési tevékenységgel összefüggő elemzések, fejlesztési programok (települési, kistáji és megyei – esetleg nagytáji – koncepciók, stratégiák) készítése, hasznosítása.

4. Milyen működtetési keretek és formák tarthatók fent a hatékony ellátás és a hosszú távú finanszírozhatóság egyensúlya mellett egy megyei közművelődési szolgáltató intézet újraalapítása vagy megtartása esetében? (A feltételek számbavétele a korábban definiált átlagos méretű magyar megyére vonatkozik, és a feladatellátási kötelezettség értelemszerűen nem terjed ki a székhely megyei jogú városra. Azaz 5-6 nagyméretű megye esetében annak egyben tartása esetén mennyiségileg arányosan növelt feltételek biztosítandók. Ugyanez a helyzet, ha a megyei jogú város a megyével feladatellátásról állapodik meg.)

- Maximum 20-25 településenként, illetve legalább átlag 40-50 ezer lakosonként 1 fő szakember, azaz átlagos megyeméret esetén 4-5 fős szakmai apparátus elegendő a feladatok ellátására, ha egyébként megvan a fedezet a megye közművelődési hálózatában meglévő szakmai szellemi kapacitás időnkénti bevonására. A vezető (igazgató) a vezetői feladatok mellett legalább részben egyike az operatív feladatellátóknak is.
- A fenti személyi állományú intézet irodaszerű elhelyezése (akár 1-2 kihelyeztetten is funkcionáló térségi irodahelyiséggel együtt) megfelelő berendezéssel, technikai, informatikai stb. feltételekkel és a területi munkavégzést biztosító gépkocsival vagy gépkocsikkal együtt sem terheli meg a fenntartót – béreket és járulékokat is számítva – 2008-as árakon (újraalapítás esetén néhány milliós létesítési költséget itt nem kalkulálva) szakemberenként átlag 6-7 milliónál nagyobb fajlagos támogatási költséggel, miközben a ráfordítások fedezetéül szakemberenként átlag 1-2 milliós fajlagos működési bevétel is tervezhető az apparátus túlterhelése nélkül. Az üzemeltetési technikai feltétel – takarítás, nyomdai munkálatok, gépkocsi(k) fenntartása stb. – vásárolt szolgáltatásként a fentiekből fedezhető,

a számítások azonban nem vették figyelembe a gazdálkodási-pénzügyi feladatok ellátását. (Esetleges adminisztratív kisegítés személyi feltétele a működési bevétel kis mérvű fokozásával vagy pályázati keretből már megteremthető.)

- A megyemérettől függően 30-40 milliós támogatással, 8-10 milliós működési bevétellel, illetve néhánymilliós pályázati forrással számított költségvetési főösszeg azonban együttesen sem indokolja teljesen önálló költségvetési szervként működő intézmény fenntartását. Az ideális megoldás a részben önálló gazdálkodású, de önálló bankszámlával és az előirányzatai felett saját hatáskörrel rendelkező költségvetési szerv működtetése. Ebben az esetben a gazdasági-pénzügyi tevékenység és apparátus költségei egy másik intézménynél adóttak, amely lehet a megyei fenntartású kulturális-közgyűjteményi nagy intézmények bármelyike. A közművelődési intézet legalább részbeni önállóságának megszüntetése és ezzel egyidejűleg valamely előző intézmény szervezetébe való betagozása viszont korlátozza azt a komplex ellátó intézményi döntéshozatali és végrehajtói heterogenitást, amely egyetlen más kulturális-közgyűjteményi intézménynek (könyvtár, levéltár, múzeum, művészeti intézmény, egyéb humán területen működő intézmény) sem szakmai sajátja, és ezáltal hozzá integrált feladatként a közművelődési funkció leegyszerűsítésére kényszerül, vagy belső szabályait az integrált közművelődési intézményegység szétzilálja.

5. Milyen érdekei fűződhetnek az országos szakmai irányításnak a megyei területi ellátó intézmények fenntartásához, illetve milyen központi támogatással és jogszabályi megoldásokkal tudja azokat stabilizálni?

- A megyék jelenleg együttes közművelődési és közgyűjteményi normatív támogatást kapnak a központi költségvetésből. Ebből kell elvben a múzeumi, a levéltári, a könyvtári, illetve a közművelődési szolgáltató feladataikat ellátni. A fenti normatív támogatást két számítási tényező összegzéséből képezik a megyék számára. Van egy valamennyi megyét megillető abszolút értékű összeg, illetve képződik egy másik összeg a megye lélekszáma alapján. Az összegzett normatív támogatás a kötelező feladatok tekintetében 2008-ban az alaptámogatási mérték mintegy 50 %-ának fedezetét biztosítja, azaz a megyék nagy részének a négy kötelező feladat alapfinanszírozásához még egyszer ugyanakkora saját biztosítású forrásról kell gondoskodnia.
- A megyei közművelődési szolgáltató intézetek végleges stabilizálásához vezethetne, ha a jelenlegi megyei normatív támogatást kétféle választanák: közművelődési, illetve közgyűjteményi normatívára. Ezt a normatív támogatást viszont feladathoz kötöttként szabnák meg, azaz az csak az alapító okirattal rendelkező (vagyis legalább részben önállóként működő) intézménye után illetné meg a működtető megyét.

Diákolimpiák 2007/2008-as országos döntőinek Tolna megyei dobogóai

ATLÉTIKA - 1. *helyezettek:* Zsigmond Előd (Garay, Szekszárd), Propsztr Norbert (Petőfi, Bonyhád), Diós Bence (Petőfi, Bonyhád), Pilisi Zsolt (Petőfi, Bonyhád), Kun-Szabó Balázs (Petőfi, Bonyhád), Pál Tamás (Petőfi, Bonyhád)

2. *helyezettek:* Kecskés Eszter (Petőfi, Bonyhád), Rapcsák Katalin (Petőfi, Bonyhád), Farkas Alexandra (Petőfi, Bonyhád), Mayer Ágnes (Petőfi, Bonyhád), Farkas Ágnes (Petőfi, Bonyhád), Leicht Viktória (Petőfi, Bonyhád), Dávid Andrea (Petőfi, Bonyhád), Mányoki Réka (Petőfi, Bonyhád), Lohn Angéla (Petőfi, Bonyhád), Mészáros Lúcia (Petőfi, Bonyhád), Ohn Kinga (Garay, Szekszárd), Töpfner Ágnes (Nagymányok)

3. *helyezettek:* Brettl Ágnes (Bezerédj, Szekszárd), Nemes Hajnalka (Bezerédj, Szekszárd), Juhász Viktória (Bezerédj, Szekszárd), Véghelyi Vivien (Bezerédj, Szekszárd), Harsányi Mariann (Bezerédj, Szekszárd), Pap Máté (Petőfi, Bonyhád), Asztalos Dénes (Szent László, Szekszárd), Ranga Viktória (I. Béla, Szekszárd), Kustos Gergely (Garay, Szekszárd)

CSELGÁNC - 1. *helyezettek:* Ács Balázs (Babits, Szekszárd), Fritz János (Paks) Gombár Szabolcs (Vak Bottyán, Paks), Pupp Réka (Bezerédj, Paks), Lacza Dávid (Bezerédj, Paks), Sárosi Sára (Bezerédj, Paks), Kiss Norbert (Vak Bottyán, Paks), Dobai Patrik (ESZI, Paks), Márcz Tamás (5. sz., Szekszárd)

2. *helyezettek:* Lovász Bálint (Gyakorló, Szekszárd), Geng Dániel (Babits, Szekszárd), Pető Réka (Gyakorló, Szekszárd), Bogács Gergő (Csapó, Szekszárd), Őri Felicián (Vak Bottyán, Paks), Koloh Éva (II. Rákóczi, Paks), Sebényi Réka (Vak Bottyán, Paks), Csók Vanda (Bezerédj, Paks)

3. *helyezettek:* Márcz Péter (5. sz., Szekszárd), Ihos Gábor (Dienes, Szekszárd), Mátics András (Gyakorló, Szekszárd), Kasó Ferenc (Dienes, Szekszárd), Hunyadi Bence (5. sz., Szekszárd), Haaz Levente (Vak Bottyán, Paks), Ádám Attila (Bezerédj, Paks), Hosnyánszky Dániel (II. Rákóczi, Paks), Klinger Adrián (Beszédes, Dunaföldvár), Karika Ákos (I. István, Paks), Zsók Attila (Széchenyi, Bonyhád)

KAJAK-KENU

1. *helyezettek:* Kosztolányi Adrienn (Sztárai, Tolna), Széles Brigitta (Sztárai, Tolna), Freund Fanni (Sztárai, Tolna), Benedeczki Dóra (Sztárai, Tolna), Link Tas Milán (Wosinsky, Tolna), Nagyváradiné Norbert (Wosinsky, Tolna), Szabó Kornél (Wosinsky, Tolna), Náhlich Csaba (Magyar L., Dunaföldvár), Süveges Árpád (Beszédes, Dunaföldvár), Némedi Konrád (Beszédes, Dunaföldvár), Hegedűs András (Beszédes, Dunaföldvár), Szavolovics Szabolcs (Beszédes, Dunaföldvár), Nagy Gellért (Beszédes, Dunaföldvár), Doszpod Dávid (Beszédes, Dunaföldvár), Jánosházi Bálint (Beszédes, Dunaföldvár), Pribék Viktor (Beszédes, Dunaföldvár), Klinger Adrián (Beszédes, Dunaföldvár), Süveges Ákos (Beszédes, Dunaföldvár), Molnár Levente (Beszédes, Dunaföldvár), Csányi Gergő (Beszédes, Dunaföldvár), Kiszli Zsombor (Beszédes, Dunaföldvár), Györkő Bence (Beszédes, Dunaföldvár), Németh László (Beszédes, Dunaföldvár), Dohárszki Robin (Beszédes, Dunaföldvár), Dejcző Bálint (Vak Bottyán, Paks), Sohonyai Zoltán (Vak Bottyán, Paks)

2. *helyezettek:* Nagy Attila (Wosinsky, Tolna), Málínger Balázs (Szekszárd), Fauszt Abigél (Wosinsky, Tolna), Kult Bernadett (Wosinsky, Tolna), Végh Viktória (Beszédes, Dunaföldvár), Simon Stefánia (Beszédes, Dunaföldvár)

3. *helyezettek:* Hámosi Eddy (Wosinsky, Tolna), Szabó Tamás (Wosinsky, Tolna), Turcsán Márk (Gyakorló, Szekszárd), Vakar Alexander (Deák, Paks), Molnár Balázs (Deák, Paks), Rohn Richárd (ESZI, Paks)

KARATE

1. *helyezettek:* Bányai Kitti (Várdomb), Bogárdi Mónika (Sztárai, Tolna), Koleszár Patrik (Sztárai, Tolna), Kiszli Viktor (Wosinsky, Tolna)

2. *helyezettek:* Feicht Norbert (Fadd), Feicht Roland (Fadd), Klopsik Richárd (Szent László, Szekszárd)

3. *helyezettek:* Kósa Evelin (Fadd), Tóbi Csaba (I. Béla, Szekszárd), Kolman Zsolt (Apáczai, Dombóvár), Dávid Benjámín (Perczel, Bonyhád), Ludwig Róbert (Kanizsai, Bátaszék), Fekete Dávid (Kanizsai, Bátaszék), Sztojka Krisztina (II. Géza, Bátaszék), Brunner Bence (Garay, Szekszárd), Ferenczi Tamás (II. Géza, Bátaszék)

KERÉKPÁR

1. *helyezettek:* Fodor Ákos (Garay Ált. Isk., Szekszárd), Markos Márk (Szent József, Szekszárd), Gyenes Dávid (Garay Ált. Isk., Szekszárd), Győri Dávid (Würtz, Tamási), Frey Tamás (Comenius, Szekszárd), Támer Kolos (Csapó, Szekszárd), Prantner Anita (I. Béla, Szekszárd), Kocsis Gergő (Béri Balogh, Tamási), Bischof Bálint (Csapó, Szekszárd), Wágner András (Csapó, Szekszárd); 2. *helyezettek:* Molnár Martin (Kegyes, Bölcske), Katona Bálint (Würtz, Tamási)

3. *helyezettek:* Katona Réka (Würtz, Tamási), Kiss Máté (5. sz., Szekszárd), Kelemen Szabolcs (Garay Ált. Isk., Szekszárd), Ruff Anikó (Magyar L., Dunaföldvár), Berenkei Petra (Csapó Szekszárd), Csizmadia József (Jókai, Bonyhád)

ÚSZÁS

1. *helyezett:* Szemcsuk Dorottya (Széchenyi, Bonyhád)

2. *helyezettek:* Halmi Petra (Belvárosi, Dombóvár), Mutzhausz Ágnes (Garay, Szekszárd), Navreczki Hajnalka (Garay, Szekszárd), Navreczki Noémi (Garay, Szekszárd), Nyári Angéla (Garay, Szekszárd), Csirzó Ádám (Gyakorló, Szekszárd), Csankó Géza (Garay, Szekszárd), Gyurkó László (Garay, Szekszárd), Gyurkó Viktor (Garay, Szekszárd), Kesjár Csaba (Garay, Szekszárd), Kesjár Dániel (Garay, Szekszárd), Póla Ákos (Garay, Szekszárd), Börcsök Dóra (József Attila, Dombóvár)

3. *helyezettek:* Liktör Dorottya (Gárdonyi, Dombóvár), Magyar Boglárka (Gárdonyi, Dombóvár), Müller Zsófia (Gárdonyi, Dombóvár), Stein Dorina (Gárdonyi, Dombóvár), Kopecsni Attila (Petőfi, Bonyhád), Gergely Gréta (Arany, Bonyhád)

KÖTÉLUGRÁS - 1. *helyezett:* Bauer Ákos (Illyés, Dombóvár)

2. *helyezett:* Garai Kitti (Illyés, Dombóvár)

3. *helyezettek:* Gyugyi Alexandra (Illyés, Dombóvár), Tikász Ernesztina (Illyés, Dombóvár), Tóth Lili Anna (Illyés, Dombóvár)

ÖKÖLVÍVÁS - 1. *helyezett:* Kiss Gergely (Szent László, Szekszárd); 2. *helyezett:* Bán Levente (Balogh Antal, Paks); Orbán Gergő (Dombóvár); 3. *helyezettek:* Sárközi Béla (I. István, Paks), Balogh Ákos (I. István, Paks), Orbán Ferenc (Dombóvár)

SÚLYEMELÉS - 2. *helyezettek:* Szita Alex (Béri Balogh, Tamási), Szabó Kamilla (Magyarokesi)

TENISZ - 2. *helyezettek:* Partos Dávid (I. Béla, Szekszárd), Korcsmár Balázs (I. Béla, Szekszárd)

TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTTAK SPORTJA - 2. *helyezettek:*

Dömény Attila (Fadd), Kovács József (Iregszemcse)

3. *helyezettek:* Juhász Andrea (Móra, Dombóvár), Buzás Barbara (Kanizsai, Bátaszék), Lázár Aranka (Szivárvány, Szekszárd)

CSAPATJÁTÉKOK

1. *helyezettek:* Deák, Paks (floorball, III. leány), Deák, Paks (gyeplabda IV. fiú), Deák, Paks (ritmikus gimnasztika, II. leány)

2. *helyezettek:* II. Rákóczi, Paks (floorball, II. fiú), Deák, Paks (floorball kispálya, III. leány), Deák, Paks (floorball, IV. leány), Vak Bottyán, Paks (floorball, V. leány), Vak Bottyán, Paks (floorball kispálya, V. leány), Kenessey, Gerjen (gyeplabda, IV. fiú), Bezerédj, Paks (ritmikus gimnasztika, II. leány)

3. *helyezettek:* Deák, Paks (floorball kispálya, II. leány), Bezerédj, Paks (floorball, II. fiú), ESZI, Paks (floorball, VI. leány), Deák, Paks (röplabda amatőr, IV. leány), Deák, Paks (strand-röplabda amatőr, V-VI. leány), Dienes, Szekszárd (kosárlabda, III. leány), I. Béla, Szekszárd (kosárlabda, V-VI. leány), Kocsola (kiskisiskolák, kézilabda, III-IV. leány), Sztárai, Tolna (labdarúgás, III-IV. leány)

A Tolna Megyei Közoktatás-fejlesztési Közalapítvány sokszínű tevékenysége

A Tolna Megyei Önkormányzat és Szekszárd Megyei Jogú város által alapított Tolna Megyei Közoktatás-fejlesztési Közalapítvány 1996 óta működik. A Közalapítvány a közoktatásról szóló, többszörösen módosított 1993. évi LXXIX. tv. 119.§ (1) bekezdésnek megfelelően tevékenységével segíti a közoktatás-fejlesztés körzeti, térségi és országos feladatainak ellátását. A TMKFK szakmai tevékenységét 9 tagú kuratórium irányítja. A TMKFK működésének első tíz évében több mint fél milliárd Ft-ot juttatott pályázati úton a közoktatás helyi fejlesztésére Tolna megye közoktatási intézményeihez. A

Kuratórium az átfogó közoktatás-fejlesztési célok megvalósulásának segítése mellett Tolna megye helyi értékeinek, irodalmi és történelmi emlékhelyeinek megismerését is a nevelés, tudásgyarapítás fontos lehetőségének tartja. Az intézmények és a szülők anyagi terheinek csökkentéséhez a Közalapítvány a diákok színház- és hangversenylátogatásának pályázati úton való támogatásával, az évenként megjelenő Tolna megyei pályaválasztási tájékoztató kiadvány nyomdai költségeinek átvállalásával, így módon térítésmentes közreadásával évek óta hozzájárul. A Tolna Megyei Közoktatás-fejlesztési Közala-

pítvány Kuratóriuma 2008-ban tehetséggondozás megvalósítására, a pedagógus-továbbképzések támogatására, Tolna megye irodalmi és történelmi emlékhelyeinek, neves gyűjteményeinek megismerésére, a diákok színház- és hangversenylátogatására, a természettudományos tantárgyak oktatásához szükséges eszközök beszerzésére írt ki pályázatot a megye óvodái, általános- és középiskolái számára. Az intézmények a megjelölt témákra 318 pályázatot nyújtottak be. A Közalapítvány a 2008/2009. tanévben 25,4 millió Ft-ot juttat a pályázó intézményekhez. (www.tmkfk.hu)

T I O K

★ A Dél-dunántúli TIOK és a Pannon Kaptár TIOK képviseletében a szekszárdi Garay János Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, TIOK-konzorciumvezető 2008. október 30-án benyújtotta a pályázatot a HEFOP keretében elindított tevékenységek ÚMFT TÁMOP 3.2.2. keretében való folytatására.

★ Az OKM Támogatáskezelő Igazgatósága a hamarosan záruló Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program eredményeinek összegzéséhez kutatás formájában értékelést készített a „Térségi Iskola- és Óvodafejlesztő Központok” irányítási, szervezeti rendszeréről. A TMAMK mint a Pannon Kaptár TIOK konzorciumvezető intézménye a közreadott kérdőív kitöltésével, az interjúkérdések megválaszolásával, tapasztalatainak közreadásával járult hozzá az értékelés elkészítéséhez.

Képzés

A TMAMK 2009 februárjában 30 órás akkreditált képzést indít óvodapedagógusok számára „A kompetencia alapú oktatás – óvodai programcsomag” témában.

A képzésre jelentkezést a www.tmamk.hu honlapról letölthető jelentkezési lapon kell megtenni január 30-áig. A tanfolyamról információt ad: Bajszné Kiss Magdolna, tel.: 74/505-600, e-mail: bajszkm@tmamk.hu.

Visszatekintő

A pálfai Vak Bottyán ÁMK Általános Iskola szervezésében 2008 novemberében Felsőrácegresen megrendezett XX. Illyés Gyula Szavalóverseny helyezettjei:

Középiskolai kategória:

1. helyezett: Kató Hajnalka, Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Bonyhád
2. helyezett: Matos Mirjam, Garay János Gimnázium, Szekszárd
3. helyezett: Fritz Gergely, I. Béla Gimnázium, Szekszárd

Különdíj:

Arnod Bernadett, Garay János Gimnázium, Szekszárd
Lipécz Mónika, Illyés Gyula Gimnázium, Dombóvár
Kiss Balázs, Tolnai Lajos Gimnázium, Gyöngyös

Általános iskolai kategória:

1. helyezett: Bogdán Erika, Általános Iskola, Kajdacs
 2. helyezett: Kalányos Melinda, Általános Iskola, Pálfa
 3. helyezettek: Frank Evelyn, Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Bonyhád
Gracza Virág, Széchenyi Sándor Általános Iskola, Nagydorog
- Különdíj:
Puskás Friderika, Általános Iskola, Sárszentlőrinc

★ 125 ÉVE SZÜLETETT BABITS MIHÁLY ★

Az ember, a költő, a szerkesztő, a gondolkodó

A költő születésének 125. évfordulója adott alkalmat ünnepi irodalmi konferencia megszervezésére a szekszárdi Vármegyeháza dísztermében. November 26-án, a költő születésnapján, 10 órai kezdettel várták az érdeklődőket ismert irodalomtörténészek közötti nyílt diskurzusra, amely – mint *Fusz György*, a szekszárdi Babits Emlékbizottság vezetője köszöntőjében hangoztatta – a szeptember 18-án Esztergom és Szekszárd között közlekedő Babits-hajón elindított beszélgetés folytatása.

A konferencia *Pomogáts Béla* professzor előadásával indult. *Pomogáts* Babits nemzetszemléletének ma is aktuális kérdéseivel foglalkozott, kiemelve a nemzeti stratégiai gondolkodás és az írástudók felelősségének jellegzetesen erkölcsi indíttatású összekapcsoltságát

Babits tanulmányaiban és esszéiben. Az akadémikus Babits Mihály *A magyar jellemről* című 1939-ben írt tanulmányát ragadta ki a szerző hasonló témájú alkotásai közül, amelyben Babits a magyarságot szemlélődő alkatú, gyakran mozdulatlanságba merevedett, kivárási technikákat alkalmazó nemzetnek tartja, mégpedig olyannyira, hogy a passzív rezisztenciát nemzeti karakterünk elmaradhatatlan részének tekinti.

A konferencia négy szempontból közelített a Babits Mihály-i életműhöz és élethez: Babits az ember, a költő, a szerkesztő és a gondolkodó. Annál is inkább ezek köré szerveződött a szakemberek közötti párbeszéd, mert ismertes, hogy Babits többfajta (nyilvános) szerepet vállalt fel egyszerre életében, amelyekért állandó támadások keresztűzébe került.

Ezen szerepek egymással történő összehangolása állandó erőfeszítést kívánt Babitstól, s valószínű, hogy mindez folyamatosan kiújuló konfliktusforrás lehetett számára. E tény kapcsán említette meg *Dr. Töttös Gábor*, a PTE docense Török Sophie-nak, a költő feleségének „kiegyensúlyozó” szerepét Babits mindennapi életének vezetésében.

A költőt, a Baumgarten-díj odaítéléséről felelősséggel döntő irodalomszervezőt, a Nyugat-szerkesztőt és kritikust, a magasabb szellemi igény és szerep inspirálta gondolkodót a mai irodalmi kánon is túlzott komorságra hajló, komoly magatartású embernek láttatja. Mindezt megerősítik a róla készült fennmaradt fényképek is – mondta *N. Horváth Béla*, a PTE egyetemi tanára.

Kelevéz Ágnes, a PIM osztályvezetője hangsúlyozta elsőként, hogy Babits humorérzékkel megáldott, szellemi játékot kedvelő ember volt. Különösen társaságban szerette a szellemi játékosságot, könnyedséget. Ez a vonása a klasszikus formával, rímekkel és a strófákkal való költészeti míves játékban is testet öltött.

Sipos Lajos, a PPKE-BTK professzora a költő genetikai adottságait elemezte. Szerinte Babits olyan típusú befelé forduló alkat volt, aki saját teljesítményével mindig elégedetlen, ám ez őt professzionális maximalizmusra serkentette. Babitsot a kortársai is komoly embernek látták. Aki mindig készenlétben állt, hogy mindazt befogadja, feljegyezze (és értékelje!), ami a világból felfogható, és aki mindig felkészülve várta az őt megtaláló feladatot. Ez az attitűd a legnagyobb intelligenciák sajátja – zárta le az élményszerű epizódok felidézésével alátámasztott gondolatsort Sipos professzor.

Szó esett még e rendezvényen Babits íróársaihoz fűződő kapcsolatáról, levelezéséről, s nem utolsósorban szülővárosához, Szekszárdhoz kötődéséről. Mivel e város a menedéket, a családi kötelékek egyidejűségét, később írói talentumának elismerését jelentette a költő számára, a város mai büszkesége a november 26-án ünnepélyes keretek között átadott – megújult, multimédiás tárlattal rendelkező – Babits Emlékház, amely a költő szülőháza volt.

A konferencia zárásaként *N. Horváth Béla* beszélgetőtársait kérte, ajánljanak a szép számmal jelenlévő fiatal közönségnek olyan műveket, melyek szerintük a legfontosabbak a Babits-életműben. A javasolt művek és az azokat ajánlók listája felszólalási sorrendben:

Kelevéz Ágnes – Babits Mihály: Jónás könyve, Fekete ország című verse

Pomogáts Béla – Babits Mihály: Hazám című verse és a Halálfi című regénye,
valamint A magyar jellemről című esszé

Sipos Lajos – Babits Mihály: Csak posta voltál című verse és a Tímár Virgil fia című regénye

Töttös Gábor – Babits Mihály: Szerenád és a Cigány a siralomházban című versei
és a Gólyakalifa című regény

N. Horváth Béla – Babits Mihály: Ősz és tavasz között és a Mint különös hírmondó című versek